

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет сценічного мистецтва
Кафедра режисури

Силабус
навчальної дисципліни
«ІСТОРИЯ ТЕАТРУ»

Галузь знань - 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність - 026 «Сценічне мистецтво»
Освітньо-професійна програма «Акторське мистецтво драматичного театру і
кіно»
Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

Харків, 2024

Силабус склала:

Лачко Ольга Юріївна, в.о. завідувача кафедри режисури, кандидат мистецтвознавства

Мова навчання – українська

Силабус затверджено на засіданні кафедри режисури

Протокол № 2 від 28 серпня 2024 р.

В.о. завідувача кафедри режисури Ольга ЛАЧКО

Зміни до силабусу затверджено на засіданні кафедри режисури

Протокол № 6 від 13 листопада 2024 р.

Завідувач кафедри режисури Ольга ЛАЧКО

Силабус затверджено на засіданні ради факультету сценічного мистецтва ХДАК

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 року

Голова ради факультету СМ Роман НАБОКОВ

Зміни до силабусу затверджено на засіданні ради факультету сценічного мистецтва ХДАК

Протокол № 4 від 28 листопада 2024 року

Голова ради факультету СМ Роман НАБОКОВ

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Назва дисципліни	Історія театру
Викладач	 <p>Лачко Ольга Юріївна https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/sm/r/lachko.html</p>
Контактні дані викладача	<p>Лачко О.Ю. olha_lachko@xdak.ukr.education ef-festival@ukr.net 0979521471</p>
Інформація про консультації	код курсу в Classroom: lcrsrsv середа – 11.40, а також у зручний для здобувачів час за узгодженням з викладачем.
Логіка вивчення курсу	<p>Пререквізити: Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: «Історія української культури», «Історія костюму в театральному мистецтві», «Майстерність актора» «Філософія».</p> <p>Постреквізити: Знання з теоретичних основ історії театру полегшують засвоєння дисциплін: «Історія світової художньої культури», «Робота актора в поетичному театрі», «Специфіка роботи актора в музично-драм. театрі та кіно» крім того знання можуть бути використані для при створенні (бакалаврського) творчого проекту.</p>

2. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальний курс «Історія театру» спрямований на теоретичну підготовку бакалаврів для подальшої самореалізації в галузі професійної діяльності. Курс є дисципліною театрално-культурологічної спрямованості й розглядає витoki театрального мистецтва, його зв'язок з соціокультурними явищами епохи, аналізує роль театру в житті людей. Здобувачі вищої освіти повинні скласти уяву про культуротворчий потенціал, ключові явища й постаті світової театральної історії, шедеври драматургії, оволодіти понятійно-категоріальним апаратом. Дисципліна має важливе значення для формування професійного становлення, інтелектуального та художньо-творчого розвитку майбутнього фахівця в галузі сценічного мистецтва. «Історія театру» як навчальна дисципліна покликана сприяти прагненню до професійної самореалізації, а також умінню застосовувати теоретичні знання на практиці у складі творчого колективу.

По завершенню вивчення дисципліни здобувачі будуть спроможні: систематизувати теоретичні знання предметного поля історії та теорії театрального мистецтва; розкривати соціокультурну значущість мистецтва театру в широкому історико-культурному контексті з огляду на коди естетичних пріоритетів часу; висвітлювати сутність, внутрішню логіку, формотворчу специфіку і художні виміри ключових етапів еволюції світового сценічного мистецтва й драматургії; сформулюють навички наукового мислення і теоретичного узагальнення щодо явищ світової театральної культури

3. МЕТА КУРСУ

Мета - поглибити наукову та практичну підготовку фахівців у сфері сценічного мистецтва. Простежити історичний поступ театрального мистецтва різних епох і країн у контексті змін світоглядних парадигм; розкрити тенденції розвитку драматургічного мислення на основі стильових засад; ознайомити з еволюцією історичних перетворень та сучасним станом акторських і режисерських практик; сформулювати ключові концепції та соціокультурні чинники, що впливають на перебіг сучасних театральних процесів.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК 03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК07. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК10. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчовиробничій сценічній діяльності.

СК12. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

СК13. Здатність розробляти і реалізовувати просвітницькі проекти з метою популяризації сценічного мистецтва в широких верствах суспільства, в тому числі і з використанням можливостей театральної преси, телебачення

СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів

5. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР 01. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.

ПР 02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПР 04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР 09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПР 11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПР 13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, кіно, літератури, образотворчого мистецтва, музики; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПР 14. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного мистецького і культурного життя.

ПР 15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

ПР 21. Презентувати результати професійної діяльності та проектів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Ознаки курсу	обов'язкова навчальна дисципліна	
Формат курсу	денна /заочна форма навчання, 2 семестр	
Обсяг курсу	кількість кредитів – 3	
	денна	заочна
	загальна кількість годин	
	90	
	аудиторних	
	30	10
	лекційні	
	24	8
	семінарські	
	6	2
самостійна робота		
60	80	
Технічне і програмне забезпечення / обладнання	Переносна мультимедійна система, ноутбук, ПЗ - Firefox 130.0.1, Chrome 129.0.6668.70/71, Libre Office 24.8.2, OpenOffice 4.1.15, PDF XChange Viewer 10, 7-zip 23-01, Zoom 6.2.0 (не потребує ліцензування); проектор мультимедійний, інтерактивна дошка. У разі організації освітнього процесу в форматі онлайн - Classroom, Meet у корпоративному освітньому сервісі Google Workspace for Education.	
Форми, види навчальних занять та методи навчання	Форми: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи Види: лекції / семінарські заняття Методи навчання: проблемний (проблемно-пошуковий) метод; вербальний метод; наочний метод, інтерактивні методи (діалог Сократа, метод проектів, PRES-формула)	
Поточний контроль	Опитування (усне та письмове); доповідь на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; створення презентацій за визначеними темами.	
Підсумковий контроль	Іспит	
Політика курсу*	<p>Умовами опанування навчальної дисципліни «Історія театру» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● систематичне виконання усіх поставлених завдань; ● дотримання «Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в Харківській державній академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); ● дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html); <p>«Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури» (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html);</p> <ul style="list-style-type: none"> ● запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – («Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК» https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf ● невідкладне вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf) ● визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК» 	

https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf

7. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна					
	усього	у тому числі					усього	У тому числі				
		л	п	С	ін д	с.р.		л	п	с	інд	С.р.
1	2	3	4	5	6	7						
Розділ 1. Театральне мистецтво від витоків до Середньовіччя												
Тема 1. Походження театру. Античний театр	5	2	-	-	-	3	5	0,5				4.5
Тема 2. Театральна культура європейського Середньовіччя	5	2	-	-	-	3	5	0,5				4.5
Тема 3. Театральна культура Сходу	5	2	-	-	-	3	5					5
Разом за розділом	15	6				9	15	1				14
Розділ 2. Становлення професійного театру												
Тема 4. Театр епохи Відродження.	5	2	-	-	-	3	5	0,5				4.5
Тема 5. Театр доби класицизму.	6	1	-	-	-	5	6	0,5				4.5
Тема 6. Театр доби Просвітництва	6	2	-	-	-	4	6					6
Разом за розділом	17	5				12	12	1				11
Розділ 3. Основі тенденції розвитку театрального мистецтва XIX-XXI століття												
Тема 7. Театр доби Романтизму.	3	1	-	-	-	2	3					8
Тема 8. Європейський театр к. XIX – XX ст.	3	1	-	-	-	2	3					8
Тема 9. Особливості театрального мистецтва XX ст.: основні стилі, напрямки, персоналії.	3	1	-	-	-	2	3	0,5				2.5
Тема 10. Сучасний театральний процес.	3	1	-	-	-	2	3	0,5				2.5
Разом за розділом	12	4				8	12	1				11
Розділ 4. Походження українського театру												
Тема 11. Витоки українського театрального мистецтва. Шкільний театр. Вертеп.	3	1	-	-	-	2	3	0,5				4.5
Тема 12. Магнатські та аматорські театри.	9	1	-	2	-	6	9	0,5		1		7.5
Разом за розділом	12	2		2		8	12	1		1		10
Розділ 5. Становлення українського професійного театру												
Тема 13. Розвиток театрального мистецтва в Україні початку XIX ст. Перші приватні антрепризи.	10	2	-	2	-	6	10	1		0,5		5

Тема 14. Театр корифеїв (друга половина XIX ст.)	10	2	-	2	-	6	10	1		0,5		5
Разом за розділом	20	4		4		12	20	2		1		17
Розділ 5. Український театр XX ст.												
Тема 15. Тема 15. Основні тенденції розвитку українського театру п. XX ст.	4	1	-	-	-	3	4	1				3
Тема 16. Український театр радянської доби	5	1	-	-	-	4	5	0,5				4,5
Тема 17. Театр Незалежної України.	5	1				4	5	0,5				4,5
Разом за розділом	14	3				11		2		-		10
Усього годин	90	24	-	6	-	60	90	8	-	2	-	80

1. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль:

- доповідь на семінарських заняттях — 21 бал (3 теми по 7 балів);
- усне/письмове опитування - 14 балів по 1 балу;
- виконання завдань для самостійної роботи – 25 балів - по 1 /2 балів;

Підсумковий контроль:

Іспит (у вигляді тестування) - до 40 балів.

Всього 100 балів

Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти:

Поточний контроль																	іспит	сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17		
3	3	3	3	2	3	2	2	2	2	2	9	9	9	2	2	2	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема	Зміст семінарського заняття	Рекомендована література	Кількість балів
Тема 12. Магнатські та аматорські театри. Перші приватні антрепризи.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Репертуар та акторський склад кріпацького театру. Кріпацькі театри як джерело поповнення професійних труп. 2. Домашні театри К. Розумовського, Д. Ширая, Д. Тарновського, І. Хорвата та інші. Театр Д. Трощинського на Полтавщині. Значення діяльності кріпацьких театрів для розвитку професійного театру в Україні. 3. Поява перших приватних антреприз у Києві, Полтаві, Одесі тощо. Виникнення та діяльність австрійських німецькомовних, російсько-українських, російсько-польсько-українських театральних труп в Україні. 4. Заснування театру в Харкові. Антрепризи Калиновського, І. Штейна, Л. Млотковського. 5. Репертуар, акторське виконання, приміщення та умови роботи приватних антреприз. 6. Акторська майстерність М. Щепкіна, К. Соленика, І. Дрейсига, Т. Пряжніківської, Л. Млотковської та ін. 	2, 8, 17	7
Тема 13. Розвиток театального мистецтва в Україні початку XIX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Життєвий і творчий шлях І.П. Котляревського. Його театральна діяльність: участь в аматорських виставах, керівництво російсько-українською трупкою в Полтаві, режисерська та драматургічна творчість. 2. Значення драматичних творів І.П. Котляревського “Наталка-Полтавка” та “Москаль-Чарівник” для подальшого розвитку українського професійного театру. “Котляревщина” як явище мистецтва. 3. Театральна діяльність Г.С. Квітки-Основ'яненка. Вплив родини Квіток на розвиток культурного життя Харківщини. Літературно-естетичні погляди письменника Г.С. Квітка-Основ'яненка — ентузіаст театральної справи, пропагандист та перший історик українського театру. Драматургічна спадщина. 4. Т.Г. Шевченко і театр. Постать Т.Г. Шевченка в контексті розвитку національної культури. Перші знайомства з театральним мистецтвом. Літературно-мистецьке оточення Т.Г. Шевченка. Театральні погляди Т.Г. Шевченка, критичні статті. Драматичні твори — “Назар Стодоля”, “Микита Гайдай”, “Сліпа красуня”. 	2, 3, 12, 22	7
Тема 14. Театр корифеїв (друга половина XIX ст.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація першої української професійної трупи під орудою М.Л. Кропивницького і М.П. Старицького. 2. Формування національного репертуару. 3. М.Л. Кропивницький — драматург, артист, режисер, художник, композитор, організатор театральної справи. 4. Театральна діяльність М.Л. Старицького. 5. Новаторський характер драматургічної творчості І.К. Карпенка-Карого. 6. Акторська майстерність корифеїв: 	8, 17, 18, 23, 25	7
Разом			21

10. ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

	Назва теми	Кількість балів
1	Театр Давньої Греції. Есхіл, Софокл, Еврипід, Аристофан. «Поетика» Аристотеля. Елліністичний театр. Драма в епоху Римської республіки. Драма в епоху Римської імперії. Плавт і Теренцій.	2
2	Основні жанри середньовічного театру. Світські жанри театру. Діяльність вагантів, менестрелів, трубадурів.	2
3	Театральна культура Сходу. Основні засоби виразності індійського традиційного театру, театру Катхакалі, китайського традиційного театру, театру Но і Ваянг топенг.	2
4	Національні особливості ренесансного театру в країнах Європи. Ренесансна "наукова комедія" та "комедії дель арте". Традиції ренесансної драматургії.	2
5	Школа класицизму, її нормативний характер. Естетичні принципи нової французької драматургії.	1
6	Провідні ідеї доби Просвітництва. Драматургія епохи Просвітництва.	2
7	Виникнення і еволюція театру доби Романтизму. Особливості розвитку романтизму у Франції, Англії, Німеччині. Еволюція драматургічних жанрів, засобів виразності.	1
8	Головні напрямки розвитку театру та драматургії другої половини ХІХ ст.	1
9	Театр модернізму – витоки, мета, структура та основні засади. Полістилістика творчості М. Рейнгардта, теорія «театру жорстокості» Антонена Арто, «політичний театр» Ервіна Піскатора,	1
10	Постмодернізм у театрі. Режисерські системи Е. Барби, Є. Гротовського, П. Брука, Т. Кантора. Постдраматичний театр: Ромео Кастелуччі, Ян Фабр, Аріана Мнушкіна, Роберт Вілсон, Франк Касторф.	1
11	Театральні елементи в іграх та обрядах. Особливості феномену українського бароко: містерії, ярмаркові вистави, інтермедії, фарс, балаган. Явище вертепу в системі шкільного театру.	1
12	Виникнення і розповсюдження кріпацького театру, його соціальні, економічні, естетичні та художні особливості.	2
13	Українська драматургія початку ХІХ ст.: творчість І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка, М. Костомарова. Перші аматорські трупи (видатні актори, антрепренери). Особливості розвитку української театральної культури на Заході України другої половини ХІХ ст.	2
14	Формування професійного театру в Україні. Видатні діячі «театру корифеїв»	2
15	Сценічне мистецтво початку ХХ ст., театральна діяльність М. К. Садовського, І. Мар'яненка, Г. Гаєвського, М. Вороного, О. Загорова, П. Саксаганського, Г. Юри. Полістилістичність української драматургії п. ХХ ст. Специфіка діяльності «Молодого театру». Лесь Курбас – реформат українського театрального мистецтва.	1
16	Український театр в роки другої світової війни. Метод соцреалізму. «Теорія безконфліктності». Застійні явища 1970-х рр. Студійний рух кінця 1980-х рр., відкриття “малих сцен”.	1
17	Полістилістичність пошуків молодшої сучасної режисури. «Нова драма» і документальний театр: видатні постаті. Перспективи розвитку вітчизняного театру на прикладах сучасних незалежних театрів та державних театральних колективів.	1
Разом		25

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ТЕСТУВАННЯ

1. Феномен театру в контексті світової художньої культури.
2. Генеза театрального-видовищного процесу: релігійні уявлення і міфологічна традиція як витoki.
3. Культ Діоніса: святково-ритуальні форми як підґрунтя й символічні початки виникнення давньогрецької драми.
4. Роль Аристотеля в розвитку теорії драми.
5. Етимологія термінів «трагедія» та «комедія». Зміст поняття «катарсис» в античній теорії драми.
6. Давньогрецький театр: змагання драматургів, характерні ознаки акторської майстерності. Особливості давньогрецької оркестри.
7. Жанри античної драматургії, що використовували міфологічні сюжети. та жанри, що використовували сюжети сучасні.
8. Котурни та маска у давньогрецькому театрі.
9. Складові частини театральної споруди античності.
10. Давньоримський театр. Маски ателани. «Паліата» або «комедія плаща». Комедія-тогата та паліата.
11. Процес театралізації середньовічної літургії в контексті формування літургійної драми.
12. Акторське мистецтво середньовіччя: блазнівське трюкацтво, фіглярство народних забавників.
13. Театр доби Відродження – якісний прорив в розвитку сценічного мистецтва.
14. Естетичний вимір бароко в мистецтві театру.
15. «Правило трьох єдностей» класицистичного театру.
16. Розвиток театру в Європі XVII ст.: придворний театр.
17. Просвітницький реалізм в акторському та режисерському мистецтві.
18. Прийоми просвітницького театру: розуміння акторської гри за Д. Дідро.
19. Театр XIX століття: течія «інтелектуальної драми».
20. «Театр абсурду» як вияв панічних настроїв «маленької людини».
21. Ідейно-філософські принципи театрального мистецтва XX століття.
22. Прояви театрального постмодернізму сьогодення.
23. Постмодернізм: еволюція законів драми в новітніх стилізованих течіях.
24. Театральні експерименти XXI століття.
25. Ритуально-обрядове дійство як основа формування українського театру.
26. Особливості розвитку шкільного театру в Україні.
27. Значення вертепної драми для формування національного українського театру.
28. Роль кріпацького театру в розвитку театрального мистецтва.
29. Драматургія І. Котляревського та Г. Квітки-Основ'яненка, її вплив на подальший розвиток театрального мистецтва
30. Вплив родини Тобілевичів на розвиток побутового театру.
31. Діяльність М. Кропивницького та М. Старицького в українському театрі
32. Акторська майстерність корифеїв українського театру.
33. Львівський театр «Руської бесіди»: характеристика драматургії та акторської гри.
34. «Молодий театр» Леся Курбаса – завдання, режисура.
35. Стаціонарні театри України: умови виникнення, особливості розвитку.
36. «Політичний» етап діяльності «Березолю».
37. Особливості драматургії М. Куліша.
38. Тенденції розвитку театру в 20-30 роки XX ст.
39. Леся Курбас та його система виховання актора.
40. Діяльність послідовників Леся Курбаса (акторів та режисерів).
41. Театр та драматургія періоду Великої Вітчизняної війни.

42. Драматургічна проблематика повоєнних років, особливості театрального мистецтва.
43. Театральний процес в Україні 60-70-х років ХХ ст.
44. Метод соціалістичного реалізму в драматургії ХХ століття.
45. Студійний рух в українському театрі кінця 1980-х років.
46. Розмаїття напрямів та стилів в українській драматургії кінця ХІХ-початку ХХ століття.
47. Театральний фестивальний рух на Україні кінця ХХ – початку ХХІ століття.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Обов'язкові

1. Античний театр. Есхіл, Софокл, Евріпід, Арістофан, Менандр, Плавт. Київ: Веселка, 2003. 383 с.
2. Антонович Д. Триста років українського театру. 1619-1919. Львів: Національний університет ім. І. Франка. 2001. 273 с.
3. Баканурський А., Корнієнко В. Театрально-драматичний словник ХХ століття. Київ : Знання України, 2009. 319 с.
4. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навч. посіб. / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ : НАКККіМ, 2014. 142 с.
5. Владимірова Н. В. Західноєвропейський театр у динаміці культуротворчого процесу межі ХІХ–ХХ століть. Київ : «Щек», 2008. 295 с.
6. Владимірова Н.В. Історія театру Західної Європи і США. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Київ, 2024. Частина перша. 204 с.
7. Гайдабура, В. Сценічне мистецтво в Україні періоду німецько-фашистської окупації (1941-1944) / В. Гайдабура // Український театр ХХ століття : монографія / редкол. : Н. Корнієнко [та ін.]. – Київ : ЛДЛ, 2003. – С. 321–341.
8. Гринишина М. Театральна культура рубежу ХІХ-ХХ століть : реалізм, диску. Київ, 2013. 346 с.
9. Дмитрова Л. Підручна книга з історії всесвітнього театру. Львів, 2004.
10. Захаревич М. «Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка у динаміці соціокультурних перетворень 1920-2001 років» . Київ, 2016. 320 с.
11. Клековкін О. Ю. Античний театр : навч. посіб. / О. Клековкін. Київ : АртЕк, 2004. 208 с.
12. Клековкін О. Історіографія театру: Напрями. Школи. Методи. Постаті: навчальний посібник / Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ: АртЕк, 2017. 336 с.
13. Клековкін О. Ю. Містерія у генезі театральних форм і сценічних жанрів. Київ : ДІТМ ім. І. М. Карпенка-Карого, 2001. 256 с.
14. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Пошук (Картини світу. Ціннісні орієнтації. Мова. Прогноз). Київ, 2000. 160 с.
15. Курбас Л. Філософія театру / Л. Курбас; упоряд. М. Лабінський; ред. М. Москаленко. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001, 917 с
16. Курбасівські читання : наук. вісник. № 2 : До 120-річчя від дня народження Леся Курбаса: історія, теорія, критика / Нац. центр театрального мистецтва ім. Л. Курбаса. – Київ : НЦТМ ім. Л. Курбаса, 2007. – 285 с.
17. Лужницький Г. Український театр. Наукові праці, статті рецензії: Збірник праць. Львів, 2004. Т. 2. Статті, рецензії. 360с.
18. Лягущенко А. Український театр. Видатні діячі та менеджмент / Андрій Лягущенко. — Київ : Мистецтво, 2021. — 431 с. : іл.
19. Молодий театр: генеза, завдання, шляхи : [статті, спогади, матеріали] / упоряд. М. Г. Лабінський. – Київ : Мистецтво, 1991. – 316 с., [200] арк. іл.

20. Мистецтвознавство ХХ століття : хрестоматія-довідник [театральне мистецтво] / кол. авт. : А. Баканурський та ін.; упоряд. : А. Білик, С. Думасенко. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 424 с.
21. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Ін-т проблем сучасн. мистецтва Академії мистецтв України; редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін. – Київ: Інтертехнологія, 2006. – 1054 с.: іл.
22. Пилипчук Р. Історія театру (від витоків до кінця ХІХ ст.) / Ростислав Пилипчук ; Олександр Клековкін (передмова) ; [упорядкув., підгот. текстів до друку: Мирослава Циганик, Роман Лаврентій]. – Львів, 2019.
23. Софронова Л. Старовинний український театр. Львів, 2004. 336 с.
24. Тобілевич С. Корифеї українського театру.– К.: Центр навчальної літератури, 2009. 540 с
25. Фіалко В. Театр України другої половини ХХ століття : образна лексика Київ. ВД "Антиквар", 2016. 427 с.
26. Чарнецький С. Історія театру в Галичині. Нариси, статті, матеріали, світлини. Львів: Літопис, 2014. 584 с.
27. Fisher, James and Felicia Hardison Londre. The Historical Dictionary of American Theater Modernism. – Toronto; Plymouth, 2008.
28. Forman, Edward. The Historical Dictionary of French Theater. – Plymouth, 2010.

Допоміжні

1. Веселовська Г. Український театральний авангард. К.: Фенікс, 2010. 368 с.
2. Веселовська Г. Кріпацький театр в Україні // Український театр. 1998. №1.
3. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер / передне слово та упор. Б. Козак. Львів: «Літопис», 1999. 185 с.
4. Клековкін О. THEATRICA : Лексикон [Текст] / Олександр Клековкін ; Ін-т проблем сучас. мистецтва НАМ України. К. : Фенікс, 2012. 800 с.
5. Малютіна Н.П. Українська драматургія кінця ХІХ – початку ХХ ст. Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2008.
6. Матеріали до історії українського театру. Від витоків до початку ХХ ст. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. – Київ, 2016. – 280 с.
7. Новиков, А. О. Марко Кропивницький і Харківщина : розвідки, гіпотези, документи / А. О. Новиков. – Харків : Майдан, 2000. – 183 с.
8. Оскар Г.Броккет, Франклін Г.Гілді. Історія театру (10-те видання)/Пер. з англійської: Тетяна Дитина, Назар Козак, Ганна Лелів, Галина Сташків. Львів: Літопис, 2014. 730с.
9. Патріс Паві. Словник театру. Львів, 2006. 640с
10. Станіславська К. І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури : монографія. Київ : НАКККіМ, 2012. 320 с. : іл.
11. Український театр ХХ століття : антологія вистав / за заг. ред. дра мистецтвозн. М. Гринишиної ; [Ін-т проблем суч. мистец. НАН України]. – К. : Фенікс, 2012
12. Український театр: шлях до себе. Здобутки. Виклики. Проблеми_/ за ред. С. Васильєва. Київ: КЖД «Софія», 2008. 145 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка <https://korolenko.kharkov.com/>

4. Інститут проблем сучасного мистецтва НАМ України. Режим доступу: <https://mari.kyiv.ua>
5. Національний Центр театрального мистецтва ім. Леся Курбаса. Режим доступу: <https://www.kurbas.org.ua/>
6. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського. Режим доступу: <http://mtlib.org.ua/>
7. Журнал «Український театр». Режим доступу: https://www.facebook.com/ukrainiantheatermag/?!locale=uk_UA